

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 24.1.2011
KOM(2011) 14 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o průběžném hodnocení společného podniku SESAR a jeho pokroku v provádění evropského hlavního plánu uspořádání letového provozu

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o průběžném hodnocení společného podniku SESAR a jeho pokroku v provádění evropského hlavního plánu uspořádání letového provozu

1. OBECNÉ SOUVISLOSTI

Výzkumný program pro uspořádání letového provozu v rámci jednotného evropského nebe (*Single European Sky Air Traffic Management Research*, SESAR) je technologickým pilířem iniciativy jednotné evropské nebe¹. Program SESAR vymezil, vyvíjí a zavede vysoce kvalitní technologie, systémy a postupy nové generace pro uspořádání letového provozu (ATM) v souladu s cíli a požadavky pro jednotné evropské nebe (*Single European Sky*, SES) (*technologie a postupy SES*). Jedním z klíčových výsledků definiční fáze programu SESAR je evropský hlavní plán ATM (*hlavní plán*), jež představuje společně vytvořený plán, který schválila Rada EU a uznaly zúčastněné strany a jehož cílem je zavedení nové generace technologií a postupů ATM v příštích 10–15 letech. Podle hlavního plánu se řídí pracovní program pro vývoj těchto technologií a tento plán bude klíčovým nástrojem pro řízení postupů jejich zavádění.

Program SESAR je nyní ve vývojové fázi, kterou řídí společný podnik SESAR (*SESAR Joint Undertaking*, SJU), první partnerství veřejného a soukromého sektoru pro uspořádání letového provozu zřízené jako orgán EU. Posláním SJU je zajistit modernizaci evropského systému ATM koordinací a soustředěním veškerého příslušného výzkumu a vývoje v EU. SJU vyvíjí a ověřuje novou generaci technologií a postupů ATM, které budou tvořit *technologie a postupy SES*. SJU je také odpovědný za provádění a řízení *hlavního plánu*. Jeho zakládajícími členy jsou EU a Eurocontrol a sdružuje patnáct členů z průmyslového odvětví a několik dalších přidružených partnerů.

V souladu s požadavky nařízení o založení společného podniku SESAR (*nařízení o SJU*)² provedla Komise v roce 2010 první průběžné hodnocení SJU a výsledky předloží Evropskému parlamentu a Radě. Kromě toho požádala Rada ve svém usnesení ze dne 30. března 2009 Komisi, aby předložila zprávu o pokroku SJU v provádění *hlavního plánu*. Tato zpráva se zabývá oběma těmito tématy, takže uvedené požadavky splňuje.

2. PROGRAM SESAR

Program SESAR je jedním z nejdůležitějších projektů výzkumu a vývoje, které kdy EU v oblasti ATM zahájila. Jednotné evropské nebe (SES) poskytuje právní rámec pro účinnější, na výkonnosti více založené, bezpečnější a ekologičtější postupy pro ATM. SESAR poskytne technologická řešení, funkce, systémy a návrhy norem, které umožní dosáhnout výkonnostních cílů SES, jako je ztrojnásobení kapacity, snížení nákladů na ATM o polovinu, zvýšení bezpečnosti o faktor 10 a snížení dopadu každého letu na životní prostředí o 10 %.

¹ Nařízení (ES) č. 549/2004, č. 550/2004, č. 551/2004, č. 552/2004, Úř. věst. L 96, 31.3.2004, s. 1–26, ve znění nařízení (ES) č. 1070/2009 ze dne 21. října 2009, Úř. věst. L 300, 14.11.2009, s. 34.

² Nařízení Rady (ES) č. 219/2007 ze dne 27. února 2007, Úř. věst. L 64, 2.3.2007, s. 1.

SESAR se skládá ze tří fází:

2.1. Definiční fáze

Definiční fáze (2005–2008) vymezila plán pro dosažení výkonnostních úrovní ATM a zřízení pracovního plánu na vysoké úrovni, jenž definuje obsah příští generace systémů ATM a zároveň identifikuje nezbytné prvky pro jejich provedení. Definiční fáze byla prováděna konsorciem 30 organizací zastupujících širokou škálu zúčastněných stran ATM, přičemž technologickou koordinaci zajišťovala organizace Eurocontrol. Celkové náklady na tuto fázi činily 60 milionů EUR a byly financovány rovným dílem EU a organizací Eurocontrol.

2.2. Vývojová fáze

Vývojová fáze (2008–2013) rozvíjí prvky nezbytné na základě výsledků definiční fáze. Řízení vývojové fáze je svěřeno SJU. Odhadované náklady na vývojovou fázi činí 2,1 miliardy EUR a financují ji členové SJU z veřejných i soukromých finančních prostředků.

2.3. Zaváděcí fáze

Zaváděcí fáze (2013–2020) zahrnuje rozsáhlé vytváření a zavádění nové infrastruktury ATM. Tato infrastruktura se bude zakládat na nových technologiích a postupech vyplývajících z vývojové fáze a přispěje k dosažení cílů SES, které povedou k vysoké výkonnosti evropské letecké dopravy. Náklady na zavedení se odhadují na 30 miliard EUR³ na období 2008–2025.

3. SPOLEČNÝ PODNIK SESAR

SJU představuje partnerství veřejného a soukromého sektoru se statutem orgánu EU v souladu s článkem 187 Smlouvy o fungování Evropské unie s dobou působnosti od 27. února 2007 do 31. prosince 2016. Podnik SJU je pověřen:

- koordinovat a integrovat veškerý příslušný výzkum v oblasti ATM v souladu s *hlavním plánem*,
- provádět *hlavní plán*,
- zajistit nezbytné financování vývojové fáze,
- zajistit účast zainteresovaných stran,
- organizovat technickou práci včetně ověřování,
- zajistit dohled nad činnostmi týkajícími se vývoje společných výrobků.

Výkonná rozhodnutí přijímá správní rada, které předsedá Komise zastupující EU. Za každodenní řízení SJU odpovídá výkonný ředitel.

Každý ze zakládajících členů, EU a Eurocontrol, vyčlenil na SJU 700 milionů EUR. Polovina z příspěvku Unie pochází ze 7. rámcového programu pro výzkum a vývoj a druhá polovina

---

³ *Hlavní plán*, s. 84
http://www.sesarju.eu/sites/default/files/documents/reports/European_ATM_Master_Plan.pdf

z víceletého programu transevropské dopravní sítě. Členové z průmyslového odvětví zvolení prostřednictvím otevřeného výběrového řízení rovněž celkově vyčlenili přibližně 700 milionů EUR.

Pracovní program SJU, jenž zahrnuje 17 pracovních balíčků⁴ a provádí se prostřednictvím přibližně 300 projektů realizovaných členy SJU a jejich přidruženými partnery, je rozdělen do následujících tematických oblastí:

- (1) **Provozní výzkum ATM** včetně: traťového provozu, provozu koncových řízených oblastí, letištního provozu a provozu sítě
- (2) **Výzkum systémů** včetně: letadlových systémů, traťových a přibližovacích systémů řízení letového provozu, středisek letového provozu a meteorologických informačních služeb, letištních systémů, systému správy informací o síti a neleteckých komunikačních, navigačních a přehledových systémů
- (3) **Správa informací v rámci celého systému**
- (4) **Průřezové činnosti**, jako je: ověřovací infrastruktura, zpracování případů v oblasti bezpečnosti, zabezpečení, životního prostředí a lidské výkonnosti, správa a aktualizace *hlavního plánu*, cílová koncepce a její architektura

Tím, že se SJU zaměřuje na činnosti výzkumu a vývoje a že je směřuje do zaváděcí fáze a že do nich zároveň aktivně zapojuje zúčastněné strany, poskytuje optimální odpověď na potřeby uživatelů vzdušného prostoru a poskytovatelů služeb. Přístup partnerství veřejného a soukromého sektoru na úrovni EU rovněž zajišťuje, že cíle SES s velkým společenským významem, jako je bezpečnost a snižování emisí CO₂, jsou nedílnou součástí programu. Tento přístup umožnil lepší využití a sdílení finančních prostředků a znalostí, čímž se snížila roztržitost vyplývající z podobných vnitrostátních a regionálních projektů. SJU může využít dovednosti a inovační kapacitu soukromého sektoru v rámci příslušných dohod o sdílení rizika s veřejným sektorem. Za účelem snížení rizika při vykonávání zaváděcí fáze je však důležité zajistit, aby SJU včas přinášel očekávané výsledky.

Jakmile nabere vývojová činnost obrátky, posílí Komise svůj dohled, aby zajistila soudržnost s cíli SES. Komise zejména zajistí, aby SJU nasazením a podporou svých členů přijal opatření, která mu umožní disponovat potřebnými odbornými znalostmi, zřídit dostatečné platformy pro ověřování, zahájit proces zavádění a v brzké době přinést výsledky.

Z mezinárodního hlediska se SJU stal evropským „technologickým velvyslancem“ pro podporu globální interoperability ATM, který rovněž otevírá nové příležitosti průmyslovým odvětvím. V této oblasti byl učiněn významný krok sjednáním memoranda o spolupráci mezi EU a USA v oblasti výzkumu a vývoje civilního letectví. Memorandum obsahuje zvláštní přílohu o spolupráci na podporu interoperability v rámci projektu SESAR-NextGen⁵, kterou bude na straně EU provádět SJU.

SJU se osvědčil jako pružný a dynamický nástroj, který podporuje interaktivní vztah mezi vývojem a zaváděním tím, že je schopen přizpůsobit se potřebám poskytovatelů a uživatelů

---

⁴ Podrobný technický popis činnosti: http://www.sesarju.eu/public/standard_page/library_list.html

⁵ NextGen je program USA pro modernizaci uspořádání letového provozu.

služeb a vyvíjejícím se požadavkům SES a zároveň zohlednit vývoj v oblasti výkonnosti letadel.

3.1. Výsledky prvního průběžného hodnocení společného podniku SESAR

V souladu s článkem 7 *nařízení o SJU* je Komise povinna provádět každé tři roky hodnocení:

- provádění *nařízení o SJU*,
- výsledků dosažených SJU a způsobů jeho práce,
- celkové finanční situace SJU.

První hodnocení bylo zahájeno v březnu 2010 a zahrnuje období od 27. února 2007 do 31. prosince 2009⁶.

3.1.1. Přístup k hodnocení

Komise provedla první hodnocení za pomoci nezávislého externího konzultanta COWI A/S.

Hodnocení je založeno na 5 standardních kritériích hodnocení, která Komise použila:

- (1) **relevantnost** vyjadřuje, do jaké míry odpovídají cíle SJU potřebám, problémům a otázkám, které je třeba řešit;
- (2) **efektivita** vyjadřuje, do jaké míry jsou splněny vytyčené cíle. K tomu patří i fungování řídicích struktur a způsob, jakým podporují organizaci s ohledem na dosahování výsledků;
- (3) **účinnost** měří, do jaké míry bylo dosaženo požadovaných účinků za přiměřené náklady;
- (4) **užitečnost** vyjadřuje míru, do jaké dosažené účinky odpovídají potřebám, problémům a otázkám, které je třeba řešit. Vzhledem k tomu, že se SJU nachází v počáteční fázi, bylo učiněno pouze velice předběžné hodnocení užitečnosti s přihlédnutím k pokroku prací a dosavadním výsledkům;
- (5) **udržitelnost** vyjadřuje míru, do jaké budou kladné účinky pravděpodobně pokračovat i po ukončení zásahu. Pokud jde o posouzení „užitečnosti“ SJU, zabývá se hodnocení pouze předběžnou analýzou pravděpodobné udržitelnosti výsledků, kterých má SJU dosáhnout.

Údaje byly shromážděny převážně prostřednictvím mateřského generálního ředitelství SJU (GŘ pro mobilitu a dopravu) a teoretické studie, kterou provedl COWI. Tyto informace byly doplněny *elektronickým průzkumem* zaměřeným na členy správní rady SJU a členské státy EU (prostřednictvím Výboru pro jednotné nebe⁷) a individuálními rozhovory a rozhovory s cílovými skupinami, které provedl COWI. Přestože byla míra odpovědí příliš nízká na to, aby umožňovala plné využití shromážděných údajů, výsledky naznačují, jakým způsobem

---

⁶ Úplná zpráva: http://ec.europa.eu/transport/evaluations/research_en.htm nebo http://ec.europa.eu/transport/evaluations/trans_european_networks_en.htm

⁷ Článek 5, *nařízení (ES) č. 549/2004 ze dne 10. března 2004*, Úř. věst L 96, 31.2.2004.

hlavní zúčastněné strany SJU vnímají. Celkem bylo provedeno 30 individuálních rozhovorů a tři rozhovory s cílovými skupinami.

3.2. Výsledky hodnocení

Z celkového závěru prvního průběžného hodnocení vyplývá, že pokud jde o založení a rozvoj organizace, jakož i provádění vytyčených úkolů, podal SJU v průběhu referenčního období dobrý výkon. Z toho také vyplývá, že zúčastněné strany jsou s prací SJU vcelku spokojeny. Výroční zpráva o činnosti SJU za rok 2009⁸ obsahuje podrobný popis jím provedených činností a jeho finanční situace v průběhu referenčního období.

3.2.1. Provádění nařízení

Ustanovení *nařízení o SJU* byla v průběhu referenčního období řádně provedena, i když v některých případech s jistým zpožděním. Je důležité uvést, že změna *nařízení o SJU, kterou se SJU přeměnil na orgán EU*, zpomalila zakládací proces, a to zejména kvůli potřebě přijmout nové finanční předpisy, nové pracovní smlouvy a účetní zásady potřebné pro orgány EU.

3.2.2. Výsledky dosažené SJU a způsoby jeho práce

Obecně platí, že SJU zavedl plánované činnosti a dosáhl očekávaných výsledků. Obecná míra spokojenosti zúčastněných stran s prací SJU je vysoká. Některými z klíčových úspěchů v průběhu referenčního období jsou:

- shromáždění zúčastněných stran a jejich zavázání ke společnému programu výzkumu a vývoje,
- vytvoření pracovního programu, který podporuje racionalizaci a jednotnost, ale vyhýbá se nedostatkům a vzájemnému překrývání,
- vytvoření potřebných metod a nástrojů pro provádění programu,
- zahájení řady projektů v krátkém časovém intervalu, aniž by byly negativně ovlivněny požadavky na kvalitu a potřeba koordinace mezi pracovními balíčky a projekty.

Od svého založení dosáhl SJU velkého pokroku a představuje pevný základ pro provádění *hlavního plánu*. Výzvy, kterým SJU čelí, se týkají zachování jeho schopnosti koordinovat všechny pracovní balíčky a projekty a ověřovat výsledky.

Organizační struktura je v souladu s úkoly, které byly SJU svěřeny. Personální zajištění odpovídá svému účelu – rozdělení pracovních úkolů je jasné a systémy a postupy řízení jsou jasně definovány. Je zavedeno finanční řízení a auditorská kapacita, i když některé systémy a podpůrná opatření bylo v době hodnocení ještě třeba provést.

Členové SJU si jsou vědomi významu účinného rámce řízení rizik, do jehož vytváření jsou plně zapojeni. V současnosti se pracuje na vývoji „*Enterprise Risk Management Framework*“ („rámce podnikového řízení rizik“), jehož zavedení se plánuje na rok 2010.

---

⁸ Výroční zpráva společného podniku SESAR za rok 2009, 10. března 2010: www.sesarju.eu/sites/default/files/documents/reports/Annual_Activity_Report_2009_Adopted.pdf

Významnými složkami organizace SJU jsou podpora programu a útvary odpovědné za strategii a jednotnost provádění *hlavního plánu*. Používání jednotného plánu řízení programu zajišťuje uplatňování stejné metodiky napříč projekty, což vede k soudržnosti a jednotnosti výsledků, ačkoli vzhledem k rané fázi provádění pracovního programu není jeho potenciál zatím plně využit.

Je třeba dále rozvíjet komunikační procesy a nástroje tak, aby splňovaly diferencované komunikační potřeby zakládajících členů, členů SJU a dalších zúčastněných stran, ať už jsou členy správní rady, nebo ne.

Informace a koordinace ve správní radě jsou uspokojivé, ačkoli někteří členové SJU shledávají, že je kladen přílišný důraz na administrativní záležitosti, a upřednostnili by, kdyby se na pořad jednání rady dostalo více technických témat. To je dáno tím, že během referenčního období soustředil SJU úsilí hlavně na své založení a že byl zahájen pouze malý počet provozních činností.

Údaje, které SJU vytvoří nebo shromáždí, by se měly v plném rozsahu použít při vypracování analýzy nákladů a přínosů zaváděcí fáze. Tyto informace by měly být začleněny do strategických sdělení, která dávají tvůrcům evropské politiky ty správné nástroje pro informování o sociálně-ekonomickém dopadu programu SESAR, jakož i o zmírňujících opatřeních.

Celkově lze říci, že koordinace mezi SJU, jeho zakládajícími členy a vybranými členy je uspokojivá. Jasné rozdělení odpovědností mezi SJU, zakládající členy a vybrané členy je založeno na právním rámci. Koordinace mezi oběma zakládajícími členy je uspokojivá a oba se snaží koordinovat svůj přínos ve správní radě SJU. Ujednání o monitorování a vykazování mezi SJU a Komisí jsou definována v obecné dohodě uzavřené v prosinci 2009 a jsou vyhovující.

Pro zajištění účinného a efektivního provozu by se jako v každé nově založené organizaci mělo vedení SJU zaměřit na budování společné organizační kultury, jež umožní fungování inovativního modelu partnerství veřejného a soukromého sektoru.

SJU by měl pro členy vyvinout zajímavé vzdělávací procesy a nástroje a používat je ke zvýšení celkové způsobilosti zaměstnanců, kteří pracují na projektech.

3.2.3. *Celková finanční situace*

SJU zavedl vhodný rámec, který je v souladu s finančními předpisy SJU a zásadou řádného finančního řízení. Účetní dvůr nedávno učinil vyjádření o finančních předpisech SJU a upozornil přitom na některé oblasti, které je třeba posílit. SJU právě přijímá řadu opatření s cílem tuto zlepšení provést.

Všichni členové SJU formálně potvrdili své finanční závazky prostřednictvím příslušných dohod se SJU:

- Komise přispívá 700 miliony EUR a celou tuto částku poskytne v hotovosti.
- Organizace Eurocontrol poskytne příspěvek ve výši 700 milionů EUR, přičemž 535 milionů EUR ve formě věcného plnění a 165 milionů EUR v hotovosti.

- Ostatní členové se zavázali k částce o celkové výši 537 milionů EUR, přičemž 5 % bude poskytnuto v hotovosti.

3.2.4. *Relevantnost*

Celkově jsou *nařízení o SJU* a SJU hodnoceny jako vysoce relevantní, což je založeno na těchto závěrech:

- Shromážděné údaje naznačují, že model SJU je vhodným mechanismem pro realizaci vývojové fáze programu SESAR a pro provádění *hlavního plánu*.
- Vzhledem ke složitosti programu a velikosti jeho rozpočtu vyžaduje vývoj programu SESAR cílenou správu a odborné technické znalosti různých zúčastněných stran. Zúčastněné strany sdílejí názor, že volba nástroje SJU je oprávněná.
- Strategické cíle SJU pro rok 2012 a roční pracovní plány jsou v souladu s *hlavním plánem* a s úkoly SJU.
- SJU vykonává svoji činnost v souladu s požadavky 7.RP a programů TEN-T.

3.2.5. *Efektivita*

Efektivita SJU je hodnocena jako vysoká. Obecně lze říci, že SJU plnil své úkoly a předložil požadované výstupy a výsledky podle plánu:

- (1) Založení podniku SJU bylo provedeno efektivně a včas. SJU zejména:
  - ustavil svou správní radu, jmenoval výkonného ředitele a založil své sídlo,
  - přijal *hlavní plán*, na jehož základě sestavil svůj pracovní program,
  - sjednal a uzavřel dohody o členství a vícestrannou rámcovou dohodu, všeobecnou dohodu s Komisí a zvláštní dohodu s organizací Eurocontrol,
  - přijal hlavní zaměstnance a stanovil nezbytná pravidla a postupy v souladu se služebním řádem EU.
- (2) SJU dokončil svou přeměnu v orgán EU. Přestože má tato změna statutu významný pozitivní dopad na SJU a vývojovou fázi, poněkud zpomalila proces založení SJU.
- (3) SJU organizuje a koordinuje technické činnosti v souladu s *hlavním plánem* tak, aby přitom nedocházelo k roztržitosti a zdvojení činností.
- (4) SJU zajistil a spravuje finanční prostředky od svých členů.
- (5) SJU vyvinul úsilí k zapojení širokého spektra zúčastněných stran tím, že z nich učinil členy, a že zřídil vědecký výbor a partnerství pro strategickou výkonnost. Kromě toho zavedla správní rada v roce 2010 status „přidruženého člena“ s cílem umožnit SJU a jeho členům nabídnout účast na činnostech SJU širšímu spektru zúčastněných stran, zejména malým a středním podnikům, výzkumným ústavům a vysokým školám. Byly navázány pracovní vztahy rovněž s vnitrostátními dozorovými orgány a Evropskou agenturou pro bezpečnost letectví.

- (6) SJU též rozvinul svou mezinárodní spolupráci zahájením technické činnosti, jako je např. iniciativa AIRE (*Atlantic Interoperability Initiative to Reduce Emissions – atlantická iniciativa v oblasti interoperability pro snížení emisí*) a OPTIMI (*Oceanic Position Tracking Improvement and Monitoring – zlepšení a sledování lokalizace v oceánském prostoru*). Rovněž bylo zavedena interoperabilita SESAR-NextGen, jež bude nadále pokračovat v rámci memoranda o spolupráci mezi EU a USA.

3.2.6. Účinnost

Přestože je ještě příliš brzy na hodnocení celkové účinnosti SJU, pokrok dosažený v průběhu referenčního období naznačuje, že model SJU se ukázal být účinnější, než kdyby byla vývojová fáze programu SESAR provedena prostřednictvím obvyklé výzvy k předkládání návrhů v oblasti výzkumu a vývoje. SJU byl velmi účinným nástrojem ke spojení příslušných zúčastněných stran a koordinaci evropského výzkumného úsilí v oblasti uspořádání letového provozu. Účinné provádění vývojové fáze do značné míry závisí na koordinovaném řízení pracovních balíčků a projektů ze strany SJU při zajištění úspor z rozsahu.

Shromážděné údaje naznačují, že pokud jde o interní pracovní postupy a řízení, je způsob fungování SJU účinný. Očekává se, že účinnost ještě vzroste, jakmile budou v roce 2010 zavedeny nové IT systémy, zejména pokud jde o finanční řízení (ABAC/SAP).

3.2.7. Udržitelnost/užitečnost

Spolupráce mezi zúčastněnými stranami v rámci SJU je pevným základem přispívajícím k dosažení dlouhodobě udržitelného přínosu pro leteckou dopravu, který podporuje cíle SES. Nicméně je zatím příliš brzy na to posoudit, zda tyto podmínky dostačují k zajištění dlouhodobé udržitelnosti. Mezi faktory ovlivňující dosažení dlouhodobých cílů patří:

- předpisový rámec na podporu zavádění technologií a postupů a podpora regulačních orgánů,
- podíl klíčových aktérů (uživatelé vzdušného prostoru, příslušní zaměstnanci, letiště, poskytovatelé letových navigačních služeb atd.) na zavedení a financování zavádění ověřených technologií a postupů,
- vývoj nových technologií ATM v jiných regionech a jejich sbližování s evropskými systémy,
- budoucí hospodářský rozvoj a hospodářské trendy v oblasti poptávky po letecké dopravě.

4. HLAVNÍ PLÁN

Hlavní plán je společně dohodnutý plán spravovaný a prováděný SJU, jehož cílem je přechod na novou provozní koncepci ATM, která má podpořit cíle SES. Je třeba ho považovat za evropský referenční plán pro stabilní a důvěryhodné plánování, které umožňuje zúčastněným stranám předvídat nové funkce v souladu s investičními cykly a díky plánování činností spojených s modernizací. *Hlavní plán* je živý dokument, který zahrnuje vývojovou i zaváděcí fázi programu SESAR. Řídí se jím pracovní program pro vývojovou fázi a tento plán bude i klíčovým nástrojem pro řízení zaváděcí fáze.

4.1. Pokrok dosažený SJU při provádění *hlavního plánu*

Definiční fáze programu SESAR stanovila základ pro vytvoření a zavedení nové koncepce ATM, přičemž zahrnuje činnosti spojené s výzkumem a vývojem a ověřováním s následovaným koordinovaným zaváděním. Hlavním očekávaným výsledkem definiční fáze programu SESAR je hlavní plán SESAR, který zahrnuje zlepšení výkonnosti, prvky nové koncepce ATM, analýzu nákladů a přínosů a stanovuje plán realizace provozních zlepšení v soudržném pracovním programu. V souladu s *nařízením o SJU* byl hlavní plán SESAR dne 7. listopadu 2008 převeden z organizace Eurocontrol na SJU.

Dne 30. března 2009 schválila Rada hlavní plán SESAR v původní verzi *hlavního plánu* pro vývojovou a zaváděcí fázi programu SESAR. Rada rovněž potvrdila, že modernizace ATM a navrhované lhůty jejího dosažení jsou i nadále vysokou politickou prioritou EU. Správní rada SJU *hlavní plán* přijala dne 12. června 2009.

4.1.1. *Současná úroveň provedení*

(1) Vývojová fáze

Výzkumné a vývojové činnosti SJU byly zahájeny dne 3. června 2009. O rok později bylo zahájeno 85 % ze 300 projektů, z nichž přibližně 160 zahájilo výzkumnou a vývojovou práci. První výsledky nejpokročilejších projektů již byly SJU předloženy. V současné době pracuje prostřednictvím SJU 1 500 odborníků z šestnácti členů v sedmnácti různých státech na vývoji a ověřování budoucího evropského systému ATM.

Současnou prioritou je dosažení rychlého přínosu vyplývajícího z výsledků v oblastech správy informací, přidělování tratí a navigačních systémů, stejně jako v oblasti palubní stránky řízení letové trajektorie. Předpokládá se, že SJU předloží první ověřené technologie do začátku roku 2012.

(2) Zaváděcí fáze

Hlavní plán v současnosti definuje 3 prováděcí balíčky, které na sebe navazují:

- Prováděcí balíček I (IP1) obsahuje základní ověřené funkce a technologie provozní koncepce SESAR, jež nevyžadují další výzkum a lze je zavést. IP1 stanoví základ pro budoucí zavádění pokročilejších funkcí.
- Prováděcí balíček II (IP2) je složen z prvků ATM, které vyžadují další výzkum a vývoj a které mohou být navrženy ke standardizaci a provedení od roku 2014.
- Prováděcí balíček III (IP3) je složen z nejmodernějších prvků provozní koncepce SESAR umožňujících plný přechod na řízení letové trajektorie 4D a provoz letadel na časovém základě, u něhož se počítá se zavedením po roce 2020.

V této fázi programu různí aktéři ATM provádějí pouze zavedení IP1. Všechny předpoklady pro provozní zlepšení balíčku IP1 byly ověřeny a průmyslově zajištěny a jsou buď připraveny pro zavedení, nebo již zavedeny. IP1 se zaměřuje na krátkodobá zlepšení stávajícího evropského systému ATM a na dosažení jeho větší soudržnosti uplatňováním osvědčených postupů, lepší koordinací a přípravou na provoz na základě tras a na časovém základě.

Zavedení balíčku IP1 je klíčové, jelikož jakékoli zpoždění v provádění krátkodobých iniciativ představuje pro program SESAR velké riziko. Komise odpověděla na naléhavou potřebu řídit zavedení balíčku IP1 založením řídicí skupiny pro IP1 pod záštitou Výboru pro jednotné nebe a za podpory členských států, SJU, organizace Eurocontrol a zúčastněných stran. Skupina byla založena dne 27. dubna 2010 jako pracovní struktura *ad hoc* s cílem dohlížet na zavedení balíčku IP1. Řídicí skupina pro IP1 bude podávat doporučení Komisi, členským státům EU, organizaci Eurocontrol, SJU a soukromým investorům (poskytovatelům letových navigačních služeb, leteckým společnostem, letištím) s cílem zmenšit rozdíly mezi plánem zavádění, stanoveném v *hlavním plánu*, a skutečností.

(3) Aktualizace hlavního plánu

Rada požádala, aby SJU předložil první aktualizaci *hlavního plánu* do března 2010⁹. SJU předložil očekávaný návrh své správní radě, která ho projednala dne 3. dubna 2010. Rozsah této první aktualizace byl omezený, neboť neměla dopad na celkové plánování, nezbytné investice ani očekávanou výkonnost. Návrh obsahoval¹⁰:

- upřesnění provozních zlepšení balíčku IP1,
- zavedení regulačního plánu a plánu standardizace,
- aktualizace plánu řízení rizik.

Výbor pro jednotné nebe EU návrh schválil beze změny dne 7. května 2010 a poradenská skupina zúčastněných stran organizace Eurocontrol ho schválila rovněž beze změny dne 17. května 2010. Správní rada SJU návrh přijala dne 12. července 2010.

Příští aktualizace se očekávají každých 18 až 24 měsíců, což by mělo umožnit přiměřené reflektování dosaženého pokroku a zároveň zajistit stabilitu dokumentu a podílu zúčastněných stran. Další aktualizace *hlavního plánu* by se mohla zabývat vztahem mezi výkonnostním plánem (prioritní potřeby) a *hlavním plánem* (technologická odezva na potřebu zlepšení výkonnosti sítě).

---

⁹ Usnesení Rady ze dne 30. března 2009, odstavec 3.

¹⁰ <https://www.atmmasterplan.eu>